

FIȘA DISCIPLINEI
ANUL UNIVERSITAR 2024-2025

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Doctrină, hermeneutică și istorie bisericească

2. Date despre disciplină

2.1.Denumirea disciplinei	DIASPORA ORTODOXĂ ȘI PROBLEMELE EI			2.2. Cod disciplină	OMR7005		
2.3. Titularul activității de curs	Pr. prof. univ. dr. habil. Gabriel-Viorel Gârdan						
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. prof. univ. dr. habil. Gabriel-Viorel Gârdan						
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	2	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei	DC

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp de studiu individual:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					50
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					50
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					0
3.7 Total ore studiu individual	144				
3.8 Total ore pe semestru	200				
3.9 Numărul de credite	8				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
-------------------	----------------------

4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> • Informații fundamentale despre Istoria Bisericii. • Cunoașterea și capacitatea de aplicare a principiilor de lectură și interpretare a unui text istoric.
-------------------	--

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența în conformitate cu reglementările în vigoare ale UBB și ale Facultății de Teologie Ortodoxă.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Pentru predarea cu întârziere a portofoliului de seminar, acesta va fi depunctat cu 0.5 pct./zi de întârziere. Plagierea lucrării de seminar și a temelor din portofoliu atrage după sine respingerea lucrării și nepromovarea examenului.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la formarea comunităților ortodoxe în diaspora. • Să identifice principalele probleme pe care le presupune existența comunităților ortodoxe în diaspora. • Să demonstreze capacitatea încadrării cronologice a evenimentelor istorice și a personalităților definitorii pentru această temă. • Să demonstreze capacitatea de a integra în discursul propriu cunoștințele dobândite. • Să dezvolte deprinderi de lectură și de interpretare a documentelor istorice. • Să demonstreze competențe reale de actualizare a semnificației evenimentelor istorice în vederea transmiterii ei în mediile contemporane.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea de conexare a cunoștințelor dobândite în cadrul cursului cu ansamblul disciplinelor studiate, precum și cu activitatea profesională pe care urmează să o desfășoare. • Să demonstreze capacitatea de conexare a informațiilor de istorie bisericească pentru realizarea dialogului interreligios.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Să introducă studentul în sfera cunoașterii și înțelegerii conceptului de diaspora și a istoriei comunităților ortodoxe care trăiesc în diasporă.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Să familiarizeze studentul cu probleme de metodologie a cercetării istorice. • Să explice și să faciliteze înțelegerea fenomenelor/evenimentelor istorice care au avut

	<p>influențe asupra comunităților ortodoxe din diaspora.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Să formeze conștiința istorică și să dezvolte capacități de realizare și conducere a unui dialog interconfesional, ecumenic și interreligios.
--	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<i>Emigrația și diaspora ortodoxă. Clarificări conceptuale</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Diaspora ortodoxă din perspectivă sociologică</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Diaspora ortodoxă din perspectivă teologică</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
<i>Problemele ecleziologice și canonice ale diasporei ortodoxe</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
<i>Studiu de caz: Ortodoxia în America de Nord</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
<i>Studiu de caz: Românii ortodocși din America de Nord</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
<i>Studiu de caz: Ortodoxia în Europa de Vest</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Studiu de caz: Jurisdicții ortodoxe române în afara granițelor țării</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
<i>Dialogul teologic ortodox contemporan cu privire la diaspora</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere

Bibliografie

- Viorel Ioniță (coordonator), *Istoria Bisericească Universală* (vol. II, Partea a doua), manual pentru Facultățile de Teologie din Patriarhia Română, Editura Basilica, București, 2021
- Robin Cohen, *Global diaspora: an introduction*, University of Washington Press, 1997
- Rainer Bauböck and Thomas Faist (ed.) *Diaspora and Transnationalism: Concepts, Theories and Methods*, Amsterdam University Press, 2010.
- Roger Brubaker, *The „diaspora” diaspora*, în *Ethnic and Racial Studies*, vol. 28, no.1, January, 2005, pp. 1-19.
- Martin Baumann, *Diaspora: genealogies of semantics and transcultural comparison*, în *Numen*, vol. 47, nr. 3, 2000, pp. 313-337.
- Robert Cohen, *Diasporas and the State: from victims to challengers*, în *International Affairs*, 72 (3), July 1996, pp. 507-520.
- Sean McLaughlin, *Migration, diaspora and transnationalism: transformations of religion and culture in a globalising age*, în *The Routledge companion to the study of religion*, edited by John Hinnells, Routledge, 2005, pp. 526-549.

- James Clifford, *Diasporas*, în *Cultural Antropology*, vol. 9, no. 3, 1994, 302-338.
- Dominique Schnapper, *From the Nation-State to the Transnational World: on the meaning and usefulness of Diaspora as concept*, în *Diaspora*, vol. 8, nr. 3, 1999, pp. 225-238.
- Anna Triandafyllidou, *Migrants and ethnic minorities in post-Communist Europe. Negotiating diasporic identity*, în *Ethnicities*, Vol. 9, nr. 2, pp. 226-245.
- Maria Hämmerli, *Orthodox Diaspora? A sociological and theological problematisation of a stock phrase*, în *International Journal for the Study of Christian Church*, vol. 10, nr. 2-3, 2010, pp. 97-115.
- Olivier Clement, *The Orthodox Diaspora in Western Europe: its future and its role*, în *Sobornost*, series 7, issue 7, summer, 1978, pp. 576-587.
- Nikolaos Daldas, *Le statut de la diaspora orthodoxe*, în *Istinia XL*, 1995, pp. 386-404.
- Demetrios Constantelos, *The Orthodox Diaspora: canonical and ecclesiological perspective*, în *The Greek Orthodox Theological Review*, vol. XXIV, nr. 2-3, 1979, pp. 200-211.
- Grigorios D. Papathomas, *The oppositional relationship between the locally established Church and the ecclesiastical „Diaspora”*, în *Contacts*, tome 57, nr. 201, (4-6/2005), pp. 96-132.
- Metropolitan Panteleimon Rodopoulos, *Territorial Jurisdiction According to orthodox canon law – the phenomenon of ethnophyletism in recent years*, în *Territoriality and Personality in canon law and ecclesiastical law*, Peter Erdo, Peter Szabo (ed.), Budapesta, 2002, pp. 208-223.
- Georges Lemopoulos, *Orthodox Diaspora in Europe: An attempt to describe a range of old an new issues*, în *Derecho y Religion*, vol. III, 2008, *Christianity in Europe*, Charalambos Papastathis, pp. 55-72.
- Hilarion Alfayev, *Orthodoxy in a new Europe: problems and perspectives*, în *Religion in Eastern Europe*, XXIV, nr. 3, June 2004, pp. 18-26.
- John H. Erickson, *Orthodox Christians in North America*, Oxford University Press, New York, 1999.
- Archpriest Leonid Kishkovsky, *Orthodoxy in America, Diaspora or Church?*, in *Europaica*, Bulletin of the Representation of The Russian Orthodox Church to the European Institutions, no. 49, 5 October 2004, study available in electronic format at www.orthodoxeurope.org.
- Alexei D. Krindatch, *The Orthodox (Eastern Christian) Churches in the USA at the Beginning of a new Millennium; Reserch on Orthodox Religious Groups in the United States*, available in electronic format at hrr.hartsem.edu/research
- Liviu Stan, *Ortodoxia și diaspora*, în *Ortodoxia*, XV, nr.1, 1963, pp. 3-38.
- Ioan N. Floca, *Diaspora ortodoxă și organizarea ei canonică, problemă pe agenda Sfântului și Marelui Sinod*, in *Revista Teologică*, VI (78), no. 3-6, July-December 1996, pp. 218-236.
- Thomas E. Fitzgerald, *The Orthodox Church*, Praeger Publishers, Westport, CT., 1998
- Christine Avghi Galitzi, *A study of Assimilation Among the Roumanians of United States*, (New York: Columbia University Press, 1929
- *Autocefalie și comuniune. Biserica Ortodoxă Română în dialog și cooperare externă (1885-2010)*, Editura Basilica, București, 2010, pp. 485-656.
- *Autocefalia, libertate și demnitate*, Editura Basilica, București, 2010
- *Autocefalie și responsabilitate*, Editura Basilica, București, 2010
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Episcopia Ortodoxă Română din America parte a Ortodoxiei americane*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Românii Ortodocși din America. Documente. Vol. I*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010
- Gabriel-Viorel Gârdan, Marius Eppel, *The Romanian Emigration to the United States up*

Until the First World War. Revisiting Opportunities and Vulnerabilities, în *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, vol. 11, nr. 32, (Summer 2012), pp. 256-287.

- Gabriel-Viorel Gârdan, *Demographic mutations in the structure of the Orthodox ethnic jurisdictions in America*, în *Transylvanian Review*, vol. XIX, Supplement no. 2:2, (2011), pp. 33-50.
- Gabriel-Viorel Gârdan, *The Petition of the Romanian Orthodox Episcopate in United States of North America to President Woodrow Wilson*, în *Transylvanian Review*, vol. XIX, nr. 3, (Autumn 2010), pp. 108-121.
- Ioan-Vasile Leb, Gabriel-Viorel Gârdan, *Nationality and Confession in Orthodoxy*, în *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, vol. 7, nr. 21, 2008, pp. 66-78.
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Unitatea și autocefalia Bisericii în dialogul panortodox presionodal*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, anul LVI, 2011, nr.1, pp. 89-98
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Cercetări privind Ortodoxia în America*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, anul LI, 2006, nr. 1, pp. 233-239.
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Între conflict și unitate –situația actuală a românilor ortodocși din America de Nord*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, anul L, 2005, nr. 1, pp. 231-246.
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Ortodoxia în America. Radiografia unei probleme complexe*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, anul L, 2005, nr. 2, pp. 217-240.
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Lupta romanilor-americieni pentru unitatea națională*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, anul XLIX, 2004, nr. 1-2, pp. 231-238.
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Arhiepiscopul Valerian D. Trifa, o personalitate controversată a diasporei ortodoxe române din Statele Unite ale Americii*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, anul XLVIII, 2003, nr. 1-2, pp. 212-242.
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Policarp Morușca, primul episcop al românilor ortodocși din America*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, anul XLVII, 2002, nr. 1-2, pp. 229-252.
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Parohia „Sfânta Maria” din Cleveland, prima parohie ortodoxă română din Statele Unite ale Americii*, în *Biserică, societate, identitate. In Honorem Nicolae Bocușan*, Sorin Mitu, Rudolf Gräf, Ana Sima, Ion Cârja (coord.), Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, pp. 191-197.
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Unitate de credință și bariere jurisdicționale. Cazul ortodoxiei americane*, în *Teologie și viață*, serie nouă, anul XX, nr. 1-4, ianuarie-aprilie, 2010, pp. 69-84.
- Justo L Gonzales, *Ghid pentru studiul Istoriei Bisericești*, traducere de Cezar Login și Gabriel-Viorel Gârdan, ediție, studiu introductiv și bibliografie de Gabriel-Viorel Gârdan, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.
- Ioan Rămureanu, Milan Șesan, Teodor Bodogae, *Istoria Bisericească Universală*, vol. II, EIBMBOR, București, 1993.
- Ioan Rămureanu, *Istorie Bisericească Universală*, ediția a II-a, EIBMBOR, București, 2004.
- Vasile Muntean *Istoria creștină generală*, vol. II, EIBMBOR, București, 2008.
- Nicolae Chifăr, *Istoria creștinismului*, vol. II, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2008
- † Timotei Prahoveanul, *Așezămintele românești de la Ierusalim, Iordan și Ierihon. Trecut și prezent*, Editura Basilica, București, 2018.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
Românii ortodocși din Basarabia și Bucovina de Nord	dezbatere sau discuție colectivă	2 seminari

Românii ortodocși din Serbia	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Românii ortodocși din Ungaria și Bulgaria	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Românii ortodocși din Europa Centrală și de Nord	dezbateri sau discuție colectivă	2 seminarii
Românii ortodocși din Europa Occidentală și Meridională	dezbateri sau discuție colectivă	2 seminarii
Românii ortodocși din Australia și Noua Zeelandă	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Așezămintele ortodoxe românești de la Ierusalim, Iordan și Ierihon	dezbateri sau discuție colectivă	2 seminarii
Așezămintele ortodoxe românești de la Muntele Athos	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Românii ortodocși din Turcia, Africa de Sud, Siria și Japonia	dezbateri sau discuție colectivă	2 seminarii
Bibliografia Este aceeași cu cea de la curs. Profesorul pune la dispoziția studenților, pe platforma cursului, materialele bibliografice.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la formarea comunităților ortodoxe în diaspora.	EXAMEN condiționat de: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Prezența minimă la cursuri și seminarii; ➤ Predarea portofoliului de seminar. 	50 %
	Identificarea principalelor	15 mai 2025, ora 18.00	

	<p>probleme ale comunităților ortodoxe din diapora.</p> <p>Demonstrarea competențelor reale de înțelegere a semnificației evenimentelor istorice</p>	<p>și 22 mai 2025, ora 8.00</p> <p>RESTANȚE 12 iunie 2025, ora 8.00</p>	
10.5 Seminar/laborator	<p>Înțelegerea și însușirea problematicei tratate la curs și seminar.</p> <p>Capacitatea de a integra într-un discurs interpretativ propriu teme teologice și aspectele istorice discutate.</p> <p>Respectarea standardelor pentru lucrările cu caracter științific, coerența în abordarea tematică, atingerea unui nivel al gândirii și al exprimării sintetice.</p>	<p>Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrare de seminar, fișe de analiză a unor lucrări științifice, etc.</p> <p>Portofoliul se predă până în data de 8 mai 2025</p>	50%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> Să demonstreze capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la la formarea comunităților ortodoxe în diaspora. Să identifice principalele probleme ale comunităților ortodoxe din diapora. 			

Data completării
11 aprilie 2024

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

